

Udržitelný rozvoj v teorii a praxi

(předmět typu „C“, LS 2024/2025, EKO/URTP)

Výuka: pondělí, 16:30 - 18:15, Botanická zahrada

HARMONOGRAM PŘEDNÁŠEK

10.2. 2025	Úvod do předmětu, cíle předmětu, požadavky	PhDr. Ivan Rynda
17.2.	Koncept a měření udržitelného rozvoje	doc. Mgr. Miroslav Syrovátka, Ph.D.
24.2.	Globální klimatická změna	doc. Mgr. Michal Lehnert, Ph.D., KGG PŘF UP/ dr. Jurek
3.3.	Zeleň a biodiverzita	Mgr. Monika Mazalová, Ph.D., Katedra ekologie a živ. prostředí PŘF UP
10.3.	Voda	doc. RNDr. Martin Rulík, Ph.D., Katedra ekologie a živ. prostředí PŘF UP
17.3.	Management zdrojů a cirkulární ekonomika (CE)	Mgr. Petr Novotný INCIEN Praha
24.3.	Energetika	RNDr. Bohumil Frantál, Ph.D., KGG PŘF
31.3.	Urbanismus a udržitelná doprava	Matúš Šucha, Ph.D. Pch FF UP
7.4.	Udržitelné stravování	Dana Kapitulčinová, Ph.D., COŽP UK – online
14.4.	Smart cities a udržitelnost	doc. Mgr. Jiří Pánek, Ph.D., MRES PŘF UP
21.4.	Hodnotové aspekty udržitelnosti a environmentální etiky	Mgr. et Mgr. Tomáš Daněk, Ph.D., MRES PŘF
28.4.	Sociální aspekty udržitelnosti	Lenka Suchá, CzechGlobe Brno a MRES PŘF
5.5.	Udržitelný rozvoj na UP	Mgr. Zuzana Huňková, RUP v Olomouci

SYLABY

1) 10. 2. 2025

Úvod do předmětu, cíle předmětu, požadavky – PhDr. Ivan Rynda

Udržitelný rozvoj je jediná známá řízená strategie, tedy kromě katastrofických scénářů, která nám umožňuje vrátit soužití planetární společnosti do přijatelné rovnováhy s přírodou tak, abychom mohli dlouhodobě uspokojovat své legitimní potřeby. V úvodu bude představeno, co je to udržitelný rozvoj, jeho tři (čtyři) základní pilíře, historické předpoklady udržitelného rozvoje, scénáře budoucnosti, definice udržitelného rozvoje a proč je téma důležité pro každého z nás.

2) 17. 2. 2025

Koncept a měření udržitelného rozvoje – doc. Mgr. Miroslav Syrovátka, Ph.D.

Cílem přednášky je představit koncept udržitelnosti a položit otázku, co by mělo být udrženo. Rozlišíme různé přístupy k hodnocení udržitelnosti, zejména ekonomické, environmentální a existenční hledisko. Dále se zaměříme na ukazatele udržitelnosti (včetně tzv. planetárních hranic) a zhodnotíme jejich silné a slabé stránky. Ukážeme, jak s udržitelností souvisí přeshraniční dopady států a nastíníme základní strategie pro tranzici k udržitelné budoucnosti.

3) 24. 2. 2025

Globální klimatická změna – doc. Mgr. Michal Lehnert, Ph.D., KGG PŘF UP

Antropogenní změna klimatu představuje v současnosti jednu z hlavních výzev udržitelného rozvoje. V rámci přednášky budou studenti stručně seznámeni s podstatou kolísání klimatu, klimatických změn a antropogenní změny klimatu. Důraz bude následně kladen především na problematiku mitigace (zmírnění) změny klimatu a adaptace (přizpůsobení se) změně klimatu, a to v širším kontextu ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.

4) 3. 3. 2025

Zeleň a biodiverzita – Mgr. Monika Mazalová, Ph.D., Katedra ekologie a živ. prostředí PŘF UP

Náplní přednášky bude biologická rozmanitost (BR) a její vymezení; odhady, determinanty a gradienty BR; význam BR z pohledu ekosystémových služeb; vymírání druhů, rychlosti a příčiny vymírání; možnosti podpory BR s akcentem na urbánní ekosystémy (příkladové studie).

5) 10. 3. 2025

Voda – doc. RNDr. Martin Rulík, Ph.D., Katedra ekologie a živ. prostředí PŘF UP

Probíhající klimatická změna a zvýšená fluktuace počasí se projevuje mimo jiné delšími periodami sucha a úbytkem vody v krajině. Máme do budoucna dostatek vody? Jaké jsou principy udržitelného hospodaření s vodou? Mohou se zapojit i jedinci?

6) **17. 3. 2025**

Management zdrojů a cirkulární ekonomika (CE) – Mgr. Petr Novotný INCIEN Praha
Obnovitelné/neobnovitelné zdroje a jejich využívání na pozadí klimatické změny, uhlíková neutralita, principy cirkulární ekonomiky, ekodesign, oblasti ovlivněné CE – příklady

7) **24. 3. 2025**

Energetika – RNDr. Bohumil Frantál, Ph.D., KGG PŘF podíl na uhlíkové stopě, alternativní zdroje a možnosti přechodu na jejich využívání

8) **31. 3. 2025**

Udržitelná mobilita a doprava

Cílem předmětu je seznámit posluchače se základy udržitelné mobility a dopravy, a to zejména z holistického pohledu propojení psychologických, sociálních a technologických aspektů. Posluchači se dozví základní teoretické východiska a zejména principy aplikace v běžném životě, člověka, komunity a společnosti. Důraz bude kladen na kontext České republiky, s přesahy do vybraných zemí EU s potenciálem transferu know-how. Zejména se budeme věnovat následujícím tématům: volba dopravního módu, pozitivní a negativní externality mobility, negativní a pozitivní externality jednotlivých módů dopravy, otázky zdraví a veřejného zdraví nebo kvalita života.

9) **7. 4. 2025**

Udržitelné stravování – Dana Kapitulčinová, Ph.D., Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy

V přednášce budou vysvětleny základní pojmy vztahující se k udržitelnosti stravování. Zaměříme se na komplexnost tématu a nutnost reflektovat při rozhodování všechny tři pilíře udržitelného rozvoje (environmentální, sociální, ekonomický). Budou představeny přístupy k měření udržitelnosti stravování a specificky environmentálních dopadů stravování. V přednášce také věnujeme prostor příkladům a sdílení dobré praxe.

10) **14. 4. 2025**

Smart cities a udržitelnost – doc. Mgr. Jiří Pánek, Ph.D., MRES PŘF UP

Pouze 19 % občanů ČR zná pojem Smart City, přestože většina českých měst se k tomuto konceptu již připojila a realizuje alespoň dílčí projekty zaměřené například na úspory energií nebo chytrou dopravu. Nejvíce lidí (29 %) si pojem Smart City spojuje s moderními technologiemi, o deset procent méně pak s kvalitou života ve městech a s úsporami energií. Co znamená pojem Smart Cities a jak jej můžeme propojit s udržitelností českých měst? Blok se zaměří na koncept Smart Cities dle MMR ČR s ukázkami dobré praxe z ČR i zahraničí.

11) **21. 4. 2025**

Hodnotové aspekty udržitelnosti a environmentální etiky – Mgr. et Mgr. Tomáš Daněk, Ph.D., MRES PŘF

V přednášce představím různá pojetí hodnoty přírody v západní kultuře a jejich aplikace při řešení environmentálních problémů, včetně otázek udržitelnosti.

Soustředit se budu na hlavní témata environmentální etiky s přesahy do klasické etiky, filosofie, politiky a ekologie. Cílem je popsat představit domény, ve kterých se vztah člověk – příroda dnes odehrává.

12) 28. 4. 2025

Sociální aspekty udržitelnosti – Lenka Suchá, CzechGlobe Brno a MRES PŘF

- role společnosti - individuální a kolektivní úroveň, lidé jako hybatelé klimatické změny VS společenská změna jako nutná podmínka pro řešení klimatické změny
- nerovná distribuce dopadů klimatické změny ve společnosti, a to jak z globálního, ale i lokálního pohledu
- socio-ekonomické scénáře budoucího vývoje a transformace

13) 5. 5. 2025

Udržitelný rozvoj na UP – Mgr. Zuzana Huňková, RUP v Olomouci

Náplní přednášky bude management a komunikace udržitelného rozvoje. Bude představena Strategie udržitelného rozvoje UP, akční plán, tým Udržitelné univerzity, Komise pro udržitelnou UP, aktivity, co UP v rámci tohoto tématu dělá a jak se mohou studenti zapojit. Bude se také mluvit o komunikaci tématu udržitelnosti, greenwashingu a sociálním marketingu.

Garantem předmětu je doc. M. Rulík (katedra Ekologie a životního prostředí PŘF UP), rozsah 2 hod. přednášky + 1 hod. seminář týdně, zakončení kolokviem, celkový počet kreditů 3.

Požadavky

Předmět je zakončen kolokviem, docházka 85 % (tj. možné dvě absence)

Kontakt:

Organizační podpora:

Mgr. Lenka Introvič, T 774 036 086, E lenka.introvic@upol.cz

Zástupkyně garanta předmětu:

Mgr. Lucie Fišarová, T 722 607 020, E lucie.fisarova01@upol.cz